

UNITARIUS-ÉRTESEITO

Szerkesztőség és kiadóhivatal -
Budapest, V. Koháry-utca 4. II.
Telefonszám: Lipót 974-24.

Minden pénz a lelkész-i hivatal címére
küldendő.

Felölös szerkesztő:
JÓZAN MIKLÓS
Munkatársak:

Botár Imre Buzogány Anna
dr. Csiki Gábor

Megjelenik havonként.

Előfizetési ára:

Egy évre 4 pengő

Torda: 1568.

HATÁRKÖVEK

Pozsony: 1848.

az unitárius egyház történetében. Ezeket a helyeken mondotta ki az országgyűlés előbb Erdélyre, azután egész
Magyarországra nézve, hogy **az unitárius vallás bevett vallás** (receptis religio)

TARTALOM.

Ur asztala	==	Szerkesztő
Igaz vallás	==	P. B.
Zarándokút	==	Józan Miklós
Meghívó	==	Elnökség
Hírek.	==	

RIGÓ FERENC

SZOBAFESTŐ ÉS MÁZOLÓ MESTER

Hírekeneknek a napi árnyaloesőbban
vállal egy szobafestést mint mázolást.
Levelező-lap hívásra házhoz jövök.

PESTERZSÉBET, JÁNOS-UTCA 66.

BERDE LAJOS

cipészüzlete

BUDAPEST, II. BATHYÁNY-U. 48.

Férfi- és női cipőt mérték után készítek. Javítást is vállalok. Mérsékelt árak. Hó és sár-cipők szak-szerű javítását vállalom.

NEMIES ÉS SCHIREMIEK

OKLEVELES KERTÉPÍTŐK.

Vállalnak minden nemű kertészeti munkát. Új kertek készítését, régi kertek átalakítását és karban tartását.

HITROKONOKNAK KEDVEZMÉNY

LTIGRIS-UTCA 41.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, V. Koháry-utca 4. II.
 Telefonszám: Lipót 974-24.
 Minden pénz a lelkeszi hivatal címére
 küldendő.

Felelős szerkesztő:
JÓZAN MIKLÓS
 Munkatársak:
 Botár Imre Buzogány Anna
 dr. Csiki Gábor

Megjelenik havonként.
 Előfizetési ára:
 Egy évre 4 pengő

Torda: 1568.

HATÁRKÖVEK

Pozsony: 1848.

az unitárius egyház történetében. Ezekben a helyeken mondta ki az országgyűlés előbb Erdélyre, azután egész Magyarországra nézve, hogy **az unitárius vallás bevett vallás** (recepta religio).

Ur asztala.

„Akik az én oltáromhoz járulnak, kedvesek lesznek, és az én dicsőségem házáat megépítem.”

Ezsaiás LX. 7.

Mintha most is látnám az örvendező gyermekek nyüzsgő csapatját, amint Aldoóra virágot szednek minden ágról s oda viszik az öreg templomba a legszebb ékességet: ifju szívüknek ártatlanságát is. Ünnepi díszben pompázik az Isten háza, melynek homlokzatán ott ragyog az írás: *SOLI DEO GLORIA*. Bent a templom piacán gazdagon megterítve áll az Urasztala. Rajta bársony terítők, amelyekbe aranykalász és mosolygó szőlőgerezd van hímezve. A terítők alatt százados ón-kannák, ezüst tányérok, gyöngyökkel kirakott drága kelyhek. Földi kincsek — égi áldások: mind egy garmadában összegyűjtve, a mi örömünkre és boldogságunkra.

Egy nagy család itt az egész gyülekezet, amint az orgona bűgő hangjai mellett a hívek ajakán s a konfirmáló ifjak szívében felcsendül az ismerős dallam:

„Hiszek — vallok én egy Istent,
 Ki magától való és szent;
 Kinek neve Atya isten:
 Hasonló több hozzá nincsen.”

Az apostoli hitvallásnak első nagy tétele, amelynek sarkpontján épült fel és áll századok óta az Unitárius Egyház. A gyermek-csapat éneke, mint valami angyali chorus, vegyül a közös, szent áhitat buzgó áradatába, amely betölti és csapkodja az ősi hajlék tulipános mennyezetét.

Majd imára hív a jóságos, ősz lelkipásztor, akinek könnyörgése előtt megnyílik a csilagos ég kapuja s mi látjuk, tágra nyílt szemekkel látjuk a nagy titkot, amely eleitől fogva ott szendergett a lelkünk legmélyén. Isten az árvák Atyja, int felénk. Integet —

hivogat az ő országának szolgálatába; arra a munkamezőre, ahol az elhintett mag sokszorosán meghozza a maga gyümölcsét. Isten a maga földi adományait lelki áldásokkal tetézi. Oh, mily boldog az, aki az ő oltárához járul s kedves ő előtte, aki a szeretet mindenható karjaival átölelve tartja a nagy mindenséget!

Ez a boldogság volt a mi osztályrészünk is abban az ünnepélyes pillanatban, amidőn zsenge korunkban először járultunk az Urasztalához. Kenyeret és bort vettünk annak az örök Gyermekek emlékére, akit tanítómesterünk gyanánt tisztelünk és szeretünk s aki a kereszthalál fenséges órájában átélte az egész emberiség múlt és jövő küzdelmeinek minden örömét és minden bánatát. Isten dicsőségének házáat az ő kiomló, piros vére tette és teszi mai napiglan állandóvá miközöttünk. Ez az áldozat kelyhe. Ez a bünbocsánat forrása. . .

Konfirmáló Ifjak! Drága gyermekeink! Becsüljétek meg hát az Urasztalának szent edényeit, amelyek földi jelek között égi üdvöt ígérnek a ti számotokra. Így léstek kedvesek az Ur előtt, aki az ő dicsőségének házáat Bennetek építi meg időtlen időkig.

Szerkesztő.

Igaz vallás.

(John Calvin, 1509—1564.)

A hívő lélek nem sokat okoskodik az ő Teremtőjéről, hanem megnyugszik az egy igaz Istenben. Nem a saját szája íze szerint ruházza fel isteni tulajdonságokkal, hanem megelégszik az isteni kijelentés örök ígéivel. Isten akaratát a világért át nem hágná. Elbizakodottságában, az igaz útról soha el nem tántorodik.

Inségben, nyomoruságban Hozzá folyamodik, mert tudja, hogy Tőle száll alá minden jó adomány és tökéletes ajándék.

Bizva az isteni kegyelemben, élő hittel, szent örömmel Reá támaszkodik s egy percig sem kételkedik abban, hogy az égi Atyának gondja van reá. Az égi Atya jó és irgalmas s őt mindennemű szükségében megsegíti.

Mint Urának s erős Istenének mindenben engedelmeskedik. Ő szent Felsége előtt meghajol. Örök dicsőségét szóval és tettel magasztalja. Parancsait hiven teljesíti.

A hívő lélek bátran megy az ő Istenének ítélőszéke elé; mert tudja, hogy Ő igaz bíró, aki a jót megjutalmazza, a gonoszt megbünteti. Alázattal hajlik meg előtte s már földi életében arra igyekszik, hogy vágyait és szenvedélyeit mindig féken tartva, kiérdemelje az Ő szent tetszését. És valójában nem is a büntéstől való félelem az, ami őt a büntől visszatartja, hanem az a határtalan tisztelet és szeretet, amellyel — mint örök gyermek — az Atya iránt viseltetik.

P. b.

Zarándok út.

(1928. márc. 5. — 1928. ápr. 11.)

Isten kegyelméből most harmad-izben lettem meg a nagy utat az Óvilágból az Újvilágba. Oda és vissza: öt hét alatt. Első felfedező útamban 1907 őszén, a Nemzetközi Vallásos Kongresszus bostoni ülésén képviseltem az Unitárius Egyházat. Második útamban 1925. tavaszán — az Amerikai Unitárius Társulat 100 éves jubileumára vittem a magyarországi hitrokonok szíves köszöntését. Harmadik látogatásomnak már nem volt kimondottan egyházi jellege; de azért az előirt utiprogrammba mindig bele tudtam illeszteni egy-egy olyan pontot, amely az ottani hitrokoni kapcsolatok megerősítésére szolgált. Ők is szívesen vették. Nekem is jól esett. Élményeim során, ezekről is megfogok emlékezni.

lanom, hogy bármily nagy tisztelője vagyok,

Hol is kezdjem? Első sorban be kell valkora gyermekésememtől fogva — Kossuth eszményeinek, magam fejtől nem szívesen csatlakoztam volna ahhoz a tekintélyes 4-500 főnyi zarándok-csaphoz, amely tiszteletreméltó hazafias felbuzdulásból hódolni kívánt a nagy hazafinak és emberbarátnak New-York városában felállított ércszobra előtt. De amikor a magyar Országgyűlés Felsőházától hatodmagammal azt a kitüntető megbízást kaptam, hogy mi is csatlakozzunk a nemzeti zarándoklathoz, egy percig se této-váztam, hanem társaimmal együtt jó remény fejében, megtettem az úti előkészületeket. Magamhoz vittem a koszoru szalagját és a Felső-

ház elnökének az amerikai Senatus elnökéhez intézett hivatalos üdvözlő iratát. Egyházunk nevében is igen szép (kék-arany) koszoru szalagot csináltattam. Híveimtől és családom tagjaitól bucsuzva március 5-én indulunk el a hosszú útra kedvező auspiciumok között.

Az úti társaságban a főváros, az alsó és felsőház tekintélyes küldöttsége mellett, képviselve volt az ország minden vármegyéje (már ami megmaradt). Polgármesterek, tanítók, ujságírók, bankárok, községi jegyzők, bírók, egyszerű földművesek, ügyvédek, kereskedők, papok és püspökök szépen megfértek egymás mellett. A közös szent cél által lelkesítette, igazi zarándok-testvérek voltunk és maradtunk az egész idő alatt. Legkivált a hajón, ahol ugyancsak egymásra vannak utalva az emberek. Ilyen népes úti társaságot el se lehet képzelni megfelelő rend és fegyelem nélkül. Ezt is mindvégig biztosította a két lelkes vezetőnek: Perényi Zsigmond bárónak és Lukács György barátunknak közkedvelt, finom modora és bölcs tapintata.

Az isteni Gondviselés úgy akarta, hogy én Kapi Béla, dunántúli evangélikus püspök atyánk fiával kerüljek egy szakaszba. Vasúton, hajón, szállodában, autón, asztal mellett, séta közben mindenfelé együtt lehetett látni a *felekezeti béke* szelid lelkű apostolait. Ami engemet illet, úgy érzem, hogy magyar hazafias ügy szolgálatában állván, holtig tartó barátságot kötöttünk egymással. Ez is megérte a zarándok-uttal egybekötött nagy fáradalmakat. S talán éppen ez a szent viszony volt az, mely az ut terhét elviselhetővé tette.

Különvonaton érkeztünk, másfél napi szakadatlan utazás után, első nagyobb állomáshelyünkre Párisba, ahol pihenőt tartottunk. Itt találkoztam egy érdekes ifjú párral akik egy évi tanulmányútra jöttek ki s komolyan megszerették a francia fővárost. Együtt jártuk be a fényesen kivilágított elizeumi mezőket s a Diadalív alatt mély megindultsággal szemléltük az örök láng derengő fényében sugárzó „Ismeretlen Katona” sirját. Hát a mi ismeretlen katonánk csontjai vajjon hol hevernek — „az éji homályban?”

Mire másnap Cherbourg-ba értünk, az „Olympic” (46.000 tonna) már várt reánk a szabad kikötőben. Behajóztak. Elhelyezkedtünk a szerény turista osztályon, hogy nemzetünknek mai alázott sorsát ezzel is példázuk. A mi számunk: D deck 77 volt, ahol szép csendesen pihenőre hajtottuk a fejünket s boldogan álmodoztunk otthon hagyott szereteteinkről. Méltóságteljesen szelve az Oceán hullámait, minden nap nyertünk egy-egy órányi időt; mert a tengeren — nyugat felé haladva — a nap huszonöt órából áll. No, de se-

baj, hisz' a szórakozáson kívül egyéb dolgunk úgy sincsen; s majd visszafelé úgy is kiegyenlítődik a számadás. Akkor ugyanis csak 23 órából áll a nap.

Napjaink egyhanguságát a végtelen vizek dagályán enyhítette a társasjáték, a hajón megjelenő napilap és az üzenetváltások, amiket marconigram röpitett világgá. Így tudtam meg én is, hogy a new-yorki hitrokonok március 18-ára a 4.-ik Avenue és 20.-ik utca sarkán levő templomukban alkalmi istentiszteletet fognak tartani, amelyen kegyelettel áldozni kívánnak Kossuth emlékének. Ugyanilyen módon jó előre megnyugtattam őket, hogy Isten segítségével ott leszek és prédikálni fogok. Jó is volt megemlékezni az isteni segítségről, mert két-három napon át óriási vihar dühöngött a mélybe merült Atlantis fölött. Éppen vasárnap dült a leghevesebben, amikor nekem is fungálnom kelle a protestáns istentiszteleten. Nem rajtam múlt, hogy elmaradtam, pedig előre számítottan reá, hogy imádkozzam egyet hazánk s az emberiség jóvoltáért a nyílt tengeren. Akik ott lehettek, mikor találkoztunk, régi szokás szerint részt kívántak a könyörgésből. És én boldog valék, hogy nekem ennyi is jutott, mert pár napig ugyancsak *sors üldözöttnek* éreztem magamat. (Ezt mind átvitt értelemben kell venni.)

Végre, március 13-án este felé, sűrű ködben megérkeztünk a vámvonathoz, ahol ködkürtök és szirénák feleselgetése közben hajónk csigalassusággal haladt s olykor-olykor egy darabig még is állott. Elibénk jött külön hajón az amerikai magyarok fogadóbizottsága, New-York város képviselője. Volt nagy öröm. Vizontlátásnak édes öröme. Zászlók lobogtak minden árbócon. Fölemelő érzés dobogtatta meg szívünket az Ujvilág kapujánál, a Szabadság szobrának tözsomszédságában, a Hymnus hangjai mellett. Fenséges akkordok: szivből szivhez szólók. A lelkes hangulat Kossuthot idézi, a buzgó imádság mind Kossuthot áldja, a független Nagymagyarországnak számüzött gyermekét.

Ez csak kostoló abból, ami másnap New-York Cityben és a nagy ünnepen március 15-én, a szobor árnyékában végbemegy. Olyan kimagasló szép ünneplésben volt része a Kossuth-zarándokoknak, hogy mögéje szintűgy kívánckozott sötét háttér gyanánt a fejvesztett tüntetők siserahadának éktelen rivalgása. A rend őrei megtették kötelességüket. Mi pedig nem zavartattuk magunkat a tiltakozó táblák üres jelszavai által. Az epébe mártott toll rajzai is csak szájalmas mosolyt kelthettek minden igaz magyar ember alkán. Mi mentünk a magunk útján, ahová a kötelesség szólított nyugodtan tovább — előre s alig hi-

szem, hogy akadt volna köztünk egy is. aki megbánta, hogy vándorbotot vett kezébe.

Utunk diadalút volt. New-York, Washington, Pittsburgh, Cleveland, Buffalo városokon keresztül és vissza New-Yorkba, amelynek óriási kikötője meglepetést tartogatott a mi számunkra. A világ legnagyobb hajója, a „Majestic” (56.000 tonna) itt várt reánk márc. 30.-án, hogy befogadjon és minden baj nélkül haza szállítson minket szép hazánkba, kedveseink ölelő karjai közé. A meglepetést később fogom fölemlíteni.

Az Amerikai Magyar Népszava, melynek szerkesztője, néhai Berkó D. Géza s az ő halála után, özvegye volt a szoborbizottság elnöke, terjedelmes külön számot adott ki március 15-ikére. A clevelandi „Szabadság” is lelkes Isten Hozott-al fogadta az óhazából érkező magyar testvéreket. Előkelő amerikai polgárjogot nyert vezetőembereik pedig mindent megtettek, hogy a hivatalos körök magukévá tegyék a zarándoklat nem mindennapi eszméjét s velük együtt emlegessék az utókornak buzdításul a nagy magyar hazafi örök érdemeit a népszabadság védelme körül. Jobb érzésű magyar munkás testvéreinknek pedig ugyancsak nem kellett semmi különös biztatás. Nekik nem ártott meg az idegen maszlag. Ők a nagy Unió minden részéből egy szívvel-lélekkel csatlakoztak a mozgalomhoz; s ha a nagy távolság miatt rég nem látták elhagyott hazájukat, az óhaza a zarándokcsapat képében eljött hozzájuk, hogy még egyszer keblére ölelje őket s vigasztalást leljen bennök — Amerika szabad fiaitól — nagy árvaságában.

Aki ott volt ezen a szent találkozón, tudom Istenem, hogy soha el nem fogja felejtteni, ha száz évig él is. Aki ott volt volt a new-yorki városházán, márc. 14-én, az ünnepi fogadtatáson s hallotta beszélni, a mi vezéreink szózatára válaszolva a város polgármesterét, James Walker-t, az nem a felhőkarcolókat fogja bámulni odaát, hanem az embert, aki a legalacsonyabb sorsból is a szellem hatalmánál fogva ilyen magasra emelkedik. És itt, úgy látszik — tisztelet, becsület az öregeknek — de a fiatalok vezetnek, akiknek energiája bírja azt a szédületes iramot, amellyel Amerikában a városok fejlődnek, a politikai gépezet működik az ipar és a kereskedelem vivja döntő csatáit az egész világgal szemben.

És a fiatal polgármester másnap se tagadta meg magát. Ott volt, mint a rend és pontosság féltékeny őre, abban az ezernyi és ezernyi színes gyülekezésben, amely mint valami eleven folyam árja vette körül a kis szigetet, amelyen Kossuth Lajos érc szobra állott. És újra szólt az elismerés, a hála meleg hangján

az Unió egykori vendégéről, aki előtt eltörpülnek a királyok. Kossuth szava ma is eleven ható erő az amerikai nép lelkiismeretében s hogyha most felénk hajlik, velünk érez, hozánk pártol az igazság mérlegének ingadozása közepette, az is a Kossuth Lajos érdeme, akinek szobra nem hiában áll *pendant* módjára a washingtoni Fehérház szertartásos termeiben Washington György szobra mellett. akkor is együtt emlegették a két rokon szel-Amikor a nagy száműzött 1852-ben itt járt, lem hajthatatlan jellemét, vas akarátát. A múltó idő mind a kettőt csak megerősítette a nép szívének gyermeki ragaszkodásában, mellyel itt és ott a „haza atyja” iránt viselgetnek.

Az új szobor is méltó helyen áll New-Yorkban, a korzó-szerű Riwerside-Drive és a 113-ik utca sarkán, hősök, tudósok, államférfiak diszes sorában. Nem messze tőle Grant kapitány monumentális siremléke, mely félig-meddig a Napoleon párisi mauzoleumának másolata. De ez nem tartozik ide. Különben sok mindenre azt mondhatná az ember, hogy biz' ez merő kópia.

Fejedelmeket megillető 21 ágyúlovás adta tudtára a nyolcmillió város lakóinak s az egész világnak, hogy Kossuth az ő zarándokai élén újból partra szállott a szabad Amerika földjén s csodálatos ékesszólásának varázsával ismét rabul ejti a sziveket. Zászlóerdő leng az ember tenger fölött. Egyik szónok a másik után zengi el mondanivalóját érezve, hogy itt nem egyszerű ünnepet ülnek, mint a hivatalos Magyarországon, hanem történelmet csinálnak. A szövöszék vetelője munkába fogott, szakadatlan száll jobbra-balra, előre-hátra, amíg a millenáris szönyeg régi szentségében és tisztaságában ki nem bontakozik az ámuló világ lelki szemei előtt. . . „Igy volt — így lesz!” Ennek a felkiáltó jelnek parancsoló erejét, lenyugozó varázsát a szemforgató diplomácia álnok játéka meg nem törheti. . . „Akik biznak az Ur Istenben

Nagy hiedelemmel,

Azok nem vesznek el

Semminemü veszedelemben.

Mint a Sion hegye megállnak:

Nem ingadoznak.”

S ezzel a jeligével a magyar Országgyűlés Felsőházának nevében többi társaimmal együtt odahelyezem a gyönyörű koszorút nehéz selyem szalagjával a szobor talapzatára. Este pedig, a Hotel Commodore nem t'om hányadik emeletén tartott banketten, elmondtam — amikor a sor úgy éjfél után két óra-
kor rám került — a hazajáró lelkek imáját. Ahol kellett, angolul. Ahol úgy jött, magyarul, hogy az én lelkem is teljesen felolvadjon az ünnepi alkalom eget ostromló érzéseiben.

Még egy ily győzelem! — s szívesen halok meg. . .

De nekem élnem kell; mert a mi igaz barátaink, a new-yorki angol unitárius atyafiak is várnak, hogy áhítatos templomuk ajtaját előttem megnyitva, a zarándoksereg unitárius tagjaival együtt keblökre öleljenek. Lélekemelő ünnepünk volt márc 18.-án délelőtt a *dr. Simon* templomában New-Yorkban. Ott volt *dr. Cornish* és *dr. Snow* akiknek a neve közismert minálunk az általuk vezetett erdélyi missiók révén. Meleg érdeklődésük irántunk időközben nemhogy csökkent volna, sőt évről-évre fokozódik. Az istentisztelet mintegy szervesen kapcsolódik bele a Kossuth-ünnepségek sorozatába; mert itt is diszes közönség előtt róla emlékeztünk, a szabadság fanatikus bajnokáról s az ő életéért és munkájáért adtunk hálát a mindenható Istennek, nemcsak a magyar Nemzet, hanem az egész emberiség nevében.

Minden felekezet a maga templomában szentelte meg a vasárnapot s vett részt itt és amott a magyar társadalmi egyesületek ünnepi közgyűlésén társasvacsoráján. A bankosok is találkoztak a pénzügyi és kereskedelmi világ vezetőivel a kitűzött program szerint. *Kapi Béla* és *Nemes Antal* püspökök a saját hiveik körében buzgólkodva töltötték a szent napot. *Kapi* testvér a zarándok út folyamán 8-10 helyen meglátogatta a magyar ev. gyülekezeteket. Akronban templomot szentelt, mint az első evang. püspök, aki ebben a minőségben óhajtott közel férközni idegenbe szakadt véreinkhez. Clevelandban én is hozzászegődtem, mint mendikáns. Hazatérőben pedig a hajón, virágvasárnapján, az ő Luther-köpönyegében végeztem a templomi szertartást, a nagy nyilvánosság előtt is bizonyosságot tévén a protestáns egyházak lelki uniója mellett. Luther köpönyege, Kalvin palástja és Dávid Ferenc tógája alatt ugyanaz a nemes szív dobog, amely mindent kész feláldozni az igazságért, de az igazságot — semmi áron.

Ilyen emelkedett hangulat kísért a nagy Unió hivatalos fővárosába, Washingtonba, amelynek környékén meglátogattuk a nagy szabadsághős sirját az ő mezei jószágán, Mount Vernonban s mint Kossuth hivei, hódoltunk Washington emlékének. Washingtonban már minden elő volt készítve a zarándokok fogadtatására. Márc. 19-én pont délben fogadott a Fehér Házban Coolidge, köztársasági elnök, aki a bizottság vezetőivel szertartásos módon kezet fogott s lejött a kertbe, hogy az egész zarándoksereggel együtt lefényképeztesse magát. A fotográfus mindenütt ott van. Az ő ostromának ellentállani majdnem lehetetlen. Ez is egyik kedves em-

léke a mi hazafias zarándokutunknak.

Délben gróf Széchenyi László, washingtoni magyar követ és neje fogadták a zarándoksereget magyaros vendégszeretettel hüvösvölgyi villájukban, ahol a magyar zászló védelme alatt otthonosan éreztük magunkat. Gazdag buffet után, a Parlament épületét látogattuk meg, hogy a magyar országgyűlés képviselőházának és a felsőháznak írásos üdvözlőleveleit küldöttségünk együttesen adja át a Congressus és a Senatus elnökeinek. Az üdvözlő iratokat mind a két elnök szívesen fogadta, bevitte magával az ülésterembe, a rendes tárgyalás menetét megszakítva, nyílt színen felolvasta. S így mi, elárvult magyarok, szép csendesen belejutottunk a nagy Unió Parlamentjének hivatalos naplójába. Öröm volt, a karzatról megfigyelni úgy az egyik, mint a másik törvényhozó testületben az általános jóbenyomást, amit a tagokra személyes megjelenésünk és a lelkes szavakban tolmácsolt holt betű keltett. Mondják, a Kongresszus tapsolt örömeiben. Az igazat megvallva, a senatustól én ezt nem vártam. Az ottani fogadtatással is meg voltam elégedve.

Most következik egy kimagasló pillanat. A mi hitrokoni látogatásunk a washingtoni unitárius gyülekezetben, amelynek gyönyörű szép új temploma a fővárosnak egyik büszke gyülekezet nevében a templom egyik buzgó kesége. A mi büszkeségünk pedig az, hogy a látogatója, a mi illustris hitrokonunk, *William Taft* volt köztársasági elnök fogadott bennünket a könyvtár teremben, amely zászlókkal volt feldiszitve. A nagy férfiú megemlékezett a nemes missióról, amit a Kossuth lobogója alatt magunkra vállaltunk, a közös keresztény ideálról, amelyet magunkénak valunk s azokról a megpróbáltatásokról, amelyeket kivált erdélyi testvéreink hősieles bátorsággal hordoznak. Szerencsét kívánt nekünk az út további folyamára s meleg érdeklődéséről biztosította nemzetünket az élet jogáért való küzdelemben. Válaszomban én is megköszöntem szépen a kitüntetést, amelynek részesei voltunk, amikor az Unió legfőbb törvényszékének elnöke (Chief Justice), mint jó hitrokon és kebelbarát fogadta magyarországi hitrokonait s szeretettel emlékezett meg nehéz járom alatt nyögő erdélyi véreinkről. Megköszöntem az anyagi és erkölcsi támogatást, amelyben minket a világháború lezajlása óta részesítettek; s kértem a sympátiát és jóakaratot továbbra is, mert e nélkül nem állhatjuk meg a versenyt a népek és nemzetek öldöklő csatájában, amely a *Béke* éveiben is könyörtelenül tart tovább. S ki tudja hol és miként végződik az áldatlan tusa, hogyha Isten jóvoltából mihamarább felül nem

kerekedik a józan belátás és a felebaráti szeretet. A gyülekezet női megvendégelték. Közöttük ott volt a mi néhai lelkes barátunknak Edward Everett Hale-nek a leánya is, aki hajlott kora mellett nem sajnálta az időt és a fáradságot, hogy tengerentuli testvéreivel találkozzék. Ott voltak a mi részünkről: Kozma Jenő dr. ügyvéd, orsz. képviselő, Kozma György dr. kir. közjegyző és neje Hódmezővásárhelyről és Kovács Károly, vedresházi földbirtokos. A gyülekezet gondnoka kalauzolt bennünket végig az egész telepen, mert a templomon kívül itt még kétszer annyi épülettömb áll a hivek szolgálatára. Nőszövetség, férfiliga, ifjúsági egyesület, vasárnapi iskola, koncertterem, ebédlőkonyha, napozó, lelkészi hivatal, mind-mind kényelmes otthonra találnak itt. De meg is van a láttatja, mert a gyülekezeti élet igen élénk s minden napnak ugyszólván megvan a maga külön programja, amely a lekipasztort az ő állomáshelyéhez

köti s a hivekben a vallásos buzgóság mellett a társadalmi együttérzést és személyes jóbarátságot is ápolja és elősegíti. Mintaszerű papjok van. Neve: Rev. Ulysse B. Pierce, *akinek a nevéből van elnevezve az új előadóterem.* Ilyen kitüntetéssel az ember, még életében, csak megfeszített munkával és olyan gazdag talentumokkal tud elérni, mint amikkel a kegyelem Istene őt is megajándékozta. A saját autóján jött értünk a szállodába és vitt haza, amikor a szeretetteljes társalkodásnak és ismerkedésnek vége volt. A sok mindennel teledüzdelt napi program közepette — végre — egy nyugvópont, amelynél talán nekem is jó lesz pontot tennem; mert hátha megsokallja az olvasó is egyvég-tiben ezt a filmszerűen lepergő vászonképet. Mondjuk: *folytatása következik* lapunk júniusi számában.

Viszontlátásra!

Józan Miklós.

Meghívó.

Dunatiszamenti Unitárius Egyházkörünk évi rendes közgyűlését — a debreceni új Imaház felszentelésével kapcsolatban — Debrecenben 1928 június 7.-én (csütörtök) d. e. 8 órakor tartja a Városháza kistermében.

Tárgysorozat:

- 1.) Elnöki megnyitó.
- 2.) Közügyigazgató imája.
- 2.) Megbízó levelek: megalakulás.
- 4.) Felsőbb rendeletek és törvények
- 5.) Eskütétel.
- 6.) Vidéki körök f. gondnok választása.
- 7.) Püspök-választás kihirdetése: Torda (1928. május 20.)
- 8.) Esperesi jelentés.
- 9.) Tanügyi jelentés.
- 10.) Egyházi államsegély kiosztása.
- 11.) Baldácsy Prot. Alapítvány osztaléka.
- 12.) Kérvények.
- 13.) Lelkészi Nyugdíjtörvény kihirdetése.
- 14.) Unitárius Missió-Ház — Budapest.
- 15.) Indítványok (írásban június 1.)
- 16.) Jövő közgyűlés helye és ideje.

Előértekezlet: Szerdán este fél hétkor a gondnoki hivatalban (Hatvan-utca 24.)

Ünnepi Istentisztelet: Csütörtökön d. e. 11 órakor az új imaházban, urvacsoraosztással

egybekötve. *Közéled:* d. u. 2 órakor az „Arany Bika” üvegtermében. — Akik részt óhajtanak venni az Unitárius Egyház országos ünnepén, kérjük, jelentsék be írásban május 26-ig a debreceni gondnoki hivatalnak, hogy fogadásukról és az elszállásolásról (az új menetrend szerint) gondoskodhassanak.

Hitrokoni üdvözlettel

az Elnökség.

Budapest, 1928. május 14.-én

* Egyházköri közgyűlésünkre hivatalosak a belső emberek, az egyházközségek kiküldött képviselői és az Igazgató Tanács tagjai. Egyébként a tanácskozás nyilvános. Mindenkit szívesen látunk. Imádkozzunk és dolgozzunk együtt!

Aranysarok.

Ez a név *unitárius* azt jelenti, hogy *egy* vagyok az Istennel.

Ez a név azt jelenti, hogy *egy* vagyok *embertestvéreimmel*.

Ez a név azt jelenti, hogy *egy* vagyok *az egész mindenséggel*.

Ha a mindenség: por én is az vagyok.

Ha a mindenség: lélek és szellem én is az vagyok.

Józan Miklós.

HIREK

Telefonszámunk: Lipót 974-24.

Egyházunk hű fiait és leányait kérjük hátralékos egyházi adójukat és az előfizetést küldjék be mielőbb.

Istentiszteletek a fővárosban és környékén minden vasárnap délelőtt 11 órakor az V. Koháry-uecai templomban, és minden hó utolsó vasárnapján délelőtt 11 órakor Pestszentlőrincen a Kulturházban.

Tanulóifjúságunk számára minden hó második vasárnapján az elemisták és a középiskolák 1-4-ik oszt. minden hó utolsó vasárnapján pedig az V-VIII. oszt. és iparostanoncok számára istentiszteletet tart Jancsi László lelkész a templomban. Az istentisztelet ideje: reggel 9 óra. Megjelenés kötelező.

Esketést, keresztelest, temetést egy nappal előbb kell bejelenteni. Ezt saját érdekében mindenki tartsa szem előtt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 3 óráig.

Lakásváltozás esetén egy levelezőlapon kérjük az értesítést az új címről, hogy lapunkat pontosan kézbesíthessük.

Ha egy családban betegség, vagy egyéb baj támad, ha valamely család tagja kórházi ápolás alá kerül, hozzátartozói levélben vagy telefonon értesítsék a lelkészi hivatalt arról, hogy amennyire erőnk-től telik, enyhítsük testi-lelki fájdalmát, szenvedő testvérünknek.

Rendőr istentiszteleteinket Józán Miklós püspöki vikárius, a rendőrök evangelizatora minden hó harmadik csütörtökén este 6 órakor tartja rendőrhiveinkkel az Úr színe előtt.

Pénztári órák a budapesti lelkészi hivatalban d. e. 9-től d. u. 3-ig. Adót, előfizetést, adományt átvesz Gál Miklós pénztáros.

A Csobáncz utcai iskolában tartott Istentiszteleteket a májusival megszakítottuk és október második vasárnapjáig szüneteltetjük.

Pestszentlőrincen pünkösöd másod napján lesz az utolsó tavaszi Istentisztelet, úrvacsora osztással. Őszig ez is szünetel.

Pünkösöd ünnepén is három Istentiszteletet tartunk, mindenkor úrvacsorával.

Ünnep első napján reggel 9 órakor:

Prédikál: Pethő István hitoktató lelkész.

Úrvacsorát oszt: Dr. Csiki Gábor missziói lelkész

Délelőtt 11 órakor:

Prédikál: Dr. Csiki Gábor.

Úrvacsorát oszt: Józán Miklós püspöki vikárius.

Pünkösöd másodnapján d. e. 11 órakor:

Prédikál: Jancsi László hitoktató lelkész.

Úrvacsorát oszt: Biró Lajos lelkész.

Kebli Tanács ülése június 3-án (vasárnap) d. u. 5 órakor a tanácsteremben lesz. Előzőleg jun. 1.-én (péntek) d. u. 5 órakor a Gazdasági Bizottság jun. 2.-án (szombat) d. u. 5 órakor a Hit- és Nevelésügyi Bizottság ülésezik. Fontosabb tárgy pontok: A vihar által megrongált torony javíttatása, az évvégi vizsgák rendje, a köri közgyűlésre való előkészület.

A vallástani vizsgákat az eddigi szokástól eltérően, nem a templomban, hanem azokban a csoportokban tartjuk, ahol a tanítás egész évben folyt. Június 11-től — 16-ig tartanak a vizsgák, mindennap délután 4 órakor. Kivételt csak a IX. Gyáli-uti csoport képez, amely délután fél 3 órakor vizsgázik.

A vizsgálatok sorrendje:

Hétfő d. u. 4. VIII. Dugonics-u. el. isk.; vizsgabiztos: Pál Ferenc nyug. tanfelügy. — VII. Aréna-ut 25. polg. leányisk. d. u. 4. Vizsgabiztosok: Gyarmathy Mózes nyug. főerdőtan. és László János máv. főfel. Pestszentlőrinc, Wlassics-u. el. isk. d. u. 4. Vizsgabiztos: Egeni János, máv. tisztv.

Kedd. I. Attila-u. 1. főgimn. d. u. 4. Vizsgabiztosok: dr. Ürmösy Gyula nyug. ig. és dr. Barabássy István táblabíró.

I. Fehérvári- és Váli-u. sarok el. isk. d. u. 4. Vizsgabiztos: László Domokos, nyug. műszaki tanácsos.

Szerda. Rákospalota, Dobó-u. 4. d. u. 4. Vizsgabiztos: Patakfalvi Domokos ig. tanító.

II. Medve-u. 5. polg. isk. d. u. 4. Vizsgabiztosok: dr. Zsakó Gyula tvszéki bíró és dr. Bognár Dénes tanár.

Csütörtök. X. Százados-uti polg. leány. d. u. 4. Vizsgabiztosok: Bodóczy Gábor művezető és Polgár Lipót nyug. gazd. főfel.

VII. Baresay-u. 5. főgimn. d. u. 4. Vizsgabiztosok: Székely Mózes nyug. főerdőtan. és Pál Ferenc nyug. tanfelügy.

Péntek: IX. Gyáli-u. el. isk. d. u. fél 3. Vizsgabiztos: dr. Simándi Tamás tvszéki bíró. Pesterzsébet, Erzsébet-uti el. isk. d. u. 4. Vizsgabiztos: Kiss Mózes igazg. VIII. Őllői-ut 54. polg. fiu isk. d. u. 4. Vizsgabiztos: Polgár Lipót nyug. gazd. főfel.

Szombat. VI. Gömb-u. 53. III. em. d. u. 4. Vizsgabiztosok: László Gyula isk. ig. és Imreh Sándor nyug. máv. főellenőr. — V. Szemere-u. el. isk. d. u. 4. Gál Zsigmond tanár és dr. Molnár Jenő jogtanácsos.

Évzáró Istentiszteletet a templomban tartunk június 17-én (vasárnap) d. u. 5 órakor, amelyen a VIII. oszt. illetve érettségizők is jelenjenek meg. A megjelenés kötelező. A jutalomkönyvek kiosztása is ekkor történik.

Dunamenti Egyházkörünk a lapunk más helyén megjelent Meghívó szerint június hó 7-én (Urnapiján-csüt) délelőtt tartja évi rendes közgyűlését Debreczenben, ahol ez alkalommal az új imaházat is felszenteljük. Résztvenni szándékozó híveink, e hó 26-ig jelentsék szándékukat a debreczeni Egyház Gondnokságnál (Hatvan-u. 24). Indulás budapestiek részére, június 6-án (szerdán) reggel 7 óra körül gyorsvonaton a Keleti, vagy ugyanabban az időben személyvonaton a Nyugati pályaudvarról. — Június hó 8-án (péntek) jó idő esetén kirándulás a Hortobágyra.

Rendőreink számára urvacsora-osztó Istentisztelet május 24 (csütörtök) este 6 órakor lesz a templomban.

Lelkészek figyelmébe. Június 30-ig helyhatósági bizonyítvánnyal igazolandó a lelkészek családi állapota a bizonyítványok közvetlenül a Kultus II. osztályának küldendők.

Meghívó. A debreceni Unitárius Leányegyházközség az „Egy Isten” tiszteletére felépített imaházat 1928. évi június hó 7-én d. e. 11 órakor szenteli fel, amelyre, valamint az azt követő közebédre tisztelettel meghívja a presbitérium.

Programm:

1. *Gyülekezeti ének.* Kántor: Boros Áron háromezövéshelyi tanító.
2. *Imádkozik:* Barabás István háromezövéshelyi lelkész.
3. *Közének:* Debreceni Iparos Dalegylet.
4. *Felszentelési beszéd:* Főtisztelendő Józán Miklós püspöki vicarius.
5. *Ének:* Debreceni Iparos Dalegylet.
6. *Urvacsorai beszéd:* Dr. Csiki Gábor missiói lelkész.
7. *Gyülekezeti ének.*

Tudnivalók:

1. A Duna—Tiszamenti Unitárius Egyházkör évi rendes közgyűlését ugyanaznap tartja, amelyre a külön meghívókat az esperesi hivatal adja ki.

2. Kéri a presbitérium a közgyűlésen és az imaház szentelésén résztvenni szándékozó budapesti és vidéki híveket, hogy érkezésük idejét a gondnoki hivatallal (Debrecen, Hatvan-utca 24) május hó 26-ig közölni szíveskedjenek, hogy fogadásukról és elszállásolásukról gondoskodhassék.

3. A közebéd az Arany Bika üvegtermében lesz és egy teríték ára 5 (öt) pengő.

4. Június 6-án este 8 órakor az Arany Bika üvegtermében ismerkedési estély lesz (étlapszerinti étkezés), ugyancsak ott találkoznak a kolozsvári unitárius kollegium öreg diákjai is, amiről az érdekeltek külön értesítve lesznek.

Nyaraltatás. A Józán vikárius úr által kezdeményezett nyaraltatási akció a legszebb reményekre jogosít. Különösen akkor válna valóra minden álmunk, — ha mindenki nyilatkozna a felhívásra. Kérjük is azokat, akik még eddig se jobbra — se balra nem nyilatkoztak szíveskedjenek ezt meg tenni, mert a tanulók pontos számát be kell jelentenünk. Ezt pedig a megajánlott összegek ismerete nélkül nem tehetjük. Jövő számunkban közölni fogjuk az adakozók névsorát.

Konfirmációi ünnepélyünk áldozócsütörtökön, — mint mindenkor — az emlékezésnek a meghatódásnak és a reménykedésnek ünnepe volt. 41 növendék, 25 fiú, 16 leány vettek részt benne s járultak először a Jézus szeretetének asztalához. dr. Csiki Gábor missiói lelkész gondos előkészítő munkája látszott meg a kis csoport tudásán. — Az egyházközség presbitériuma nevében Botár János, nyug. pt. főfel. presbiter üdvözölte az ifjakat. Ugyancsak ő ajándékozta az emlékként kiosztott, Máté evangéliumokat.

A Dávid Ferencz Egylet utolsó ülése április 20-án volt. Érdekes megnyilatkozása volt a felolvasás és mélyen vallásos életet élő léleknek. Polgár Lipót nyug. gazd. főfelügy. presbiter volt a felolvasó. Valósággal hivatászerűen foglalkozik a vallásnak az Istenben való hitnek, az egyes lélekben és a történelemben látható fejlődésével. — Az estély művészi értékét Ibrányi Ödönné úrnő, Sebők Margit úrleány és dr. Barzu Liviusz énekei és hegedű, illetve orgona játéka emelték.

A Dávid Ferencz Egylet közgyűlését Dr. Nyiredy Jenő elnöklete alatt május 6-án tartottuk meg. Az elnök megnyitója és a főtitkár beszámolója egy eredményes év erkölcsi sikereiről számolt be. Szóba került a közgyűlésen egy — évenként ismétlődő unitárius „Találkozó”-nak az eszméje is, amely lehet, hogy a közeljövőben megvalósul.

A tordai Zsinaton május 19-én Ferencz József emléknapot tartottak május 20-án egy-

hangulag dr. Boross Györgyöt választották püspökké. Legyen munkája áldás egyházunkban. —

Síremlék avatás. Hódmezővásárhelyen, Néhai Kovács József kormányfőtanácsos körifelegyelő gondnokunk sírjának emléket áldozó esüörtökön délután avatták fel a hódmezővásárhelyi temetőben. Józán Miklós püspöki vikárius mondotta a felavató beszédet a szertartáson, amelyen Barabás István helybeli lelkésszel együtt szolgált. A város és a társadalom is részt vett az ünnepegen, mert néhai Kovács József emléke könel maradandóbban íródott be az emberek lelkébe.

Május 20-án Pécselt szolgált az Ur színe előtt, református testvéreink templomában, unitárius híveinek urvaesoraosztással Józán Miklós püspöki vikárius.

Esmoud Harmsworth urat, Rothermere lordnak bennünket látogató fiát az erdélyi menekültek nevében máj. 19-én d. u. Józán vikáriusunk üdvözölte. Máj. 22-én pedig Debreczenbe kísérte.

A szélvihar, amely a hó elején hazánkban pusztított budapesti székházunk tornyát is megrongálta. Új kötésekkel kellett biztosítani a megingott tornyot, ami 2500 pengőbe került.

A Báró Baldácsy prot. alap. közgyűlése. — május 11-én — kegyelettel emlékezett meg Ferencz József néhai püspökünkéről, aki az Alapítvány aláírói közül utoljára hagyta el a földet.

Református testvéreinket zsinati tanácsülésük alkalmával szeretettel üdvözöljük. —

Az Angol és Amerikai Társulatok évi nagygyűlésüket most tartjuk. Szeretettel köszöntjük a gyűlést.

A Magyar Protestáns Nők Országos Szövetsége irodáját IV. Királyi Pál-utca 9. sz. alá (félemelet) helyezte át.

Házasság, hévizgyörki Héderváry Duezi és dr. Halász János házasságot kötöttek. Gratulálunk.

Halottaink

Grócz Mórné 74 éves korában 1928 máj. 15-én Budapesten. —

Sziggyártó Gábor 41 éves korában 1922. ápr. 22-én Budapesten meghalt. Isten vigasztalja meg a bánatos sziveket.

hangulag dr. Boross Györgyöt választották püspökké. Legyen munkája áldás egyházunkban. —

Síremlék avatás. Hódmezővásárhelyen. Néhai Kovács József kormányfőtanácsos köri felügyelő gondnokunk sírjának emlékét áldozó csütörtökön délután avatták fel a hódmezővásárhelyi temetőben. Józán Miklós püspöki vikárius mondotta a felavató beszédet a szertartáson, amelyen Barabás István helybeli lelkésszel együtt szolgált. A város és a társadalom is részt vett az ünnepségen, mert néhai Kovács József emléke könnel maradandóbban íródott be az emberek lelkébe.

Május 20-án Pécsen szolgált az Ur színe előtt, református testvéreink templomában, unitárius hiveinek urvaesoraosztással Józán Miklós püspöki vikárius.

Esmond Harmsworth urat, Rothermere lordnak bennünket látogató fiát az erdőházi menekültek nevében máj. 19-én d. u. leány vikáriusunk üdvözölte. Máj. 22-én pedig Debreczenbe kísérte.

A szélvihar, amely a hó elején hazánkban pusztított budapesti székházunk tornyát is megrongálta. Új kötésekkel kellett biztosítani a megingott tornyot, ami 2500 pengőbe került.

A Báró Baldácsy prot. alap. közgyűlése, — május 11-én — kegyelettel emlékezett meg Ferencz József néhai püspökünkről, aki az Alapítvány aláírói közül utoljára hagyta el a földet.

Református testvéreinket zsinati tanácsülésük alkalmával szeretettel üdvözöljük. —

Az Angol és Amerikai Társulatok évi nagygyűlésüket most tartják. Szeretettel köszöntjük a gyűlést.

A Magyar Protestáns Nők Országos Szövetsége irodáját IV. Királyi Pál-utca 9. sz. alá (főemelet) helyezte át.

Házasság. Hévízgyűrűnél Héderváry Duczi és dr. Halász János házasságot kötöttek. Gratulálunk.

Hírdettaink

Magyarországi Reformátusok Közössége. 1928 máj. 19-én délután 3 óráig tartó közgyűlést tartottunk. A közgyűlésen 13 éves korában 1922. máj. 22-én született, 1928 máj. 22-én meghalt. Isten vigasztaljon a gyászolókat.

hangulag dr. Boross Györgyöt választották püspökké. Legyen munkája áldás egyházunkban. —

Síremlék avatás. Hódmezővásárhelyen. Néhai Kovács József kormányfőtanácsos köri felügyelő gondnokunk sírjának emlékét áldozó esztortökön délután avatták fel a hódmezővásárhelyi temetőben. Józán Miklós püspöki vikárius mondotta a felavató beszédet a szertartáson, amelyen Barabás István helybeli lelkésszel együtt szolgált. A város és a társadalom is részt vett az ünnepségen, mert néhai Kovács József emléke könél maradandóbban íródott be az emberek lelkébe.

Május 20-án Pécsen szolgált az Ur színe előtt, református testvéreink templomában, unitárius hivelnek urvaesoraosztással Józán Miklós püspöki vikárius.

Esmond Harmsworth urat, Rothermere lordnak bennünket látogató fiát az erdélyi menekültek nevében máj. 19-én d. u. Józán vikáriusunk üdvözölte. Máj. 22-én pedig Debreczenbe kísérte.

A szélvihar, amely a hó elején hazánkban pusztított budapesti székházunk tornyát is megrongálta. Új kötésekkal kellett biztosítani a megingott tornyot, ami 2500 pengőbe került.

A Báró Baldácsy prot. slap. közgyűlése, — május 11-én — kegyelettel emlékezett meg Ferencz József néhai püspökünkről, aki az Alapítvány aláírói közül utoljára hagyta el a földet.

Református testvéreinket zsinati tanácsülésük alkalmával szeretettel üdvözöljük. —

Az Angol és Amerikai Társulatok évi nagygyűlésüket most tartjuk. Szeretettel köszöntjük a gyűlést.

A Magyar Protestáns Nők Országos Szövetsége irodáját IV. Királyi Pál-utca 9. sz. alá (félemelet) helyezte át.

Házasság. hévízgyörki Héderváry Duczi és dr. Halász János házasságot kötöttek. Gratulálunk.

Halottaink

Grécz Mór né 74 éves korában 1928 máj. 15-én Budapesten. —

Sziggyártó Gábor 41 éves korában 1922. ápr. 22-én Budapesten meghalt. Isten vigasztalja meg a bánatos szíveket.

